

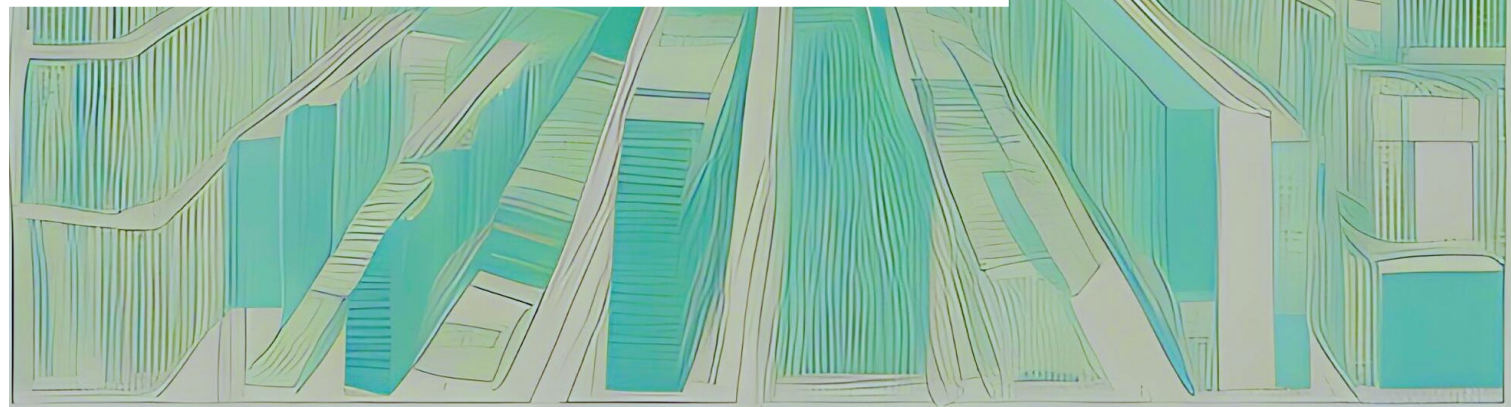

SAMLINGSFORVALTNING I ENDRING

Plan for å sikre langsiktig tilgang til utenlandske samlinger

Bibliotekstyret 10. april 2025

Unni Knutsen og Tina Lingjærde

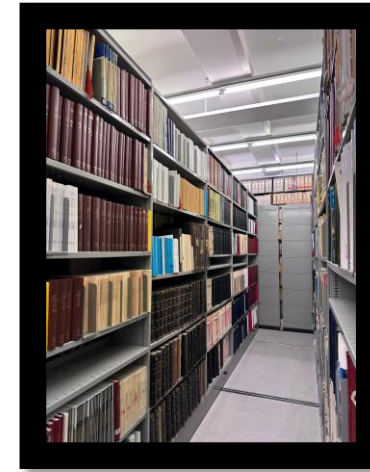

Bakteppet

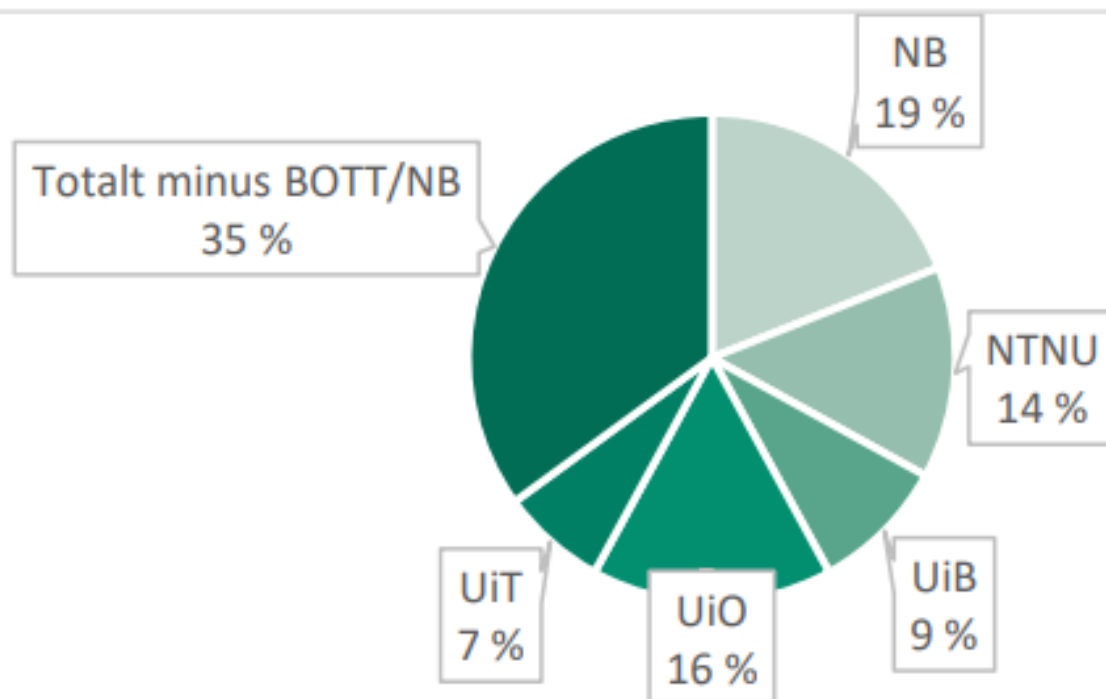
NB har endret sin policy for bevaring av utenlandsk materiale
Behov for fortsatt å gi brukerne tilgang til utenlandske, trykte samlinger

Bibliotekarealene endres, blant annet som følge av arealeffektivisering på campus. Det blir mindre plass til fysiske samlinger og press på /mangel på magasinareal

Naturlig å ta utgangspunkt i BOTT-samarbeidet som er opprettet for å stimulere til fellesløsninger innen UH-sektoren

BOTT-enes andel av fysiske titler i BIBSYS-konsortiet

Kilde: Sikt, Asbjørn Risan

Analysene våre viser

Policydokumenter og praktisk samlingsforvaltning:

- ✓ Oppdaterte samlingsplaner mangler
- ✓ Ad hoc samlingsarbeid uten overordnet plan
- ✓ Stort etterslep i samlingsforvaltningen

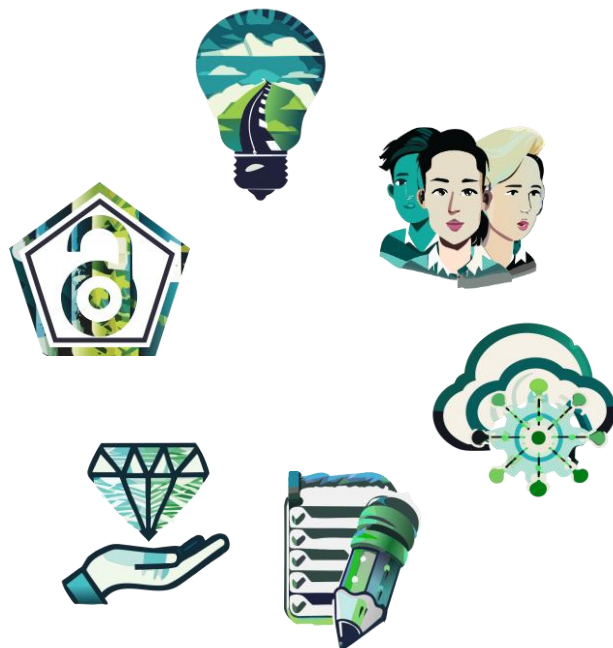
Analyser av samlingene:

- ✓ Lite overlapp mellom fysiske og elektroniske tidsskrifter og bøker
- ✓ 70,4 % av de utenlandske tidsskrifttitlene er eid av kun ett BOTT- bibliotek (av ca. 61 000)
- ✓ 74,2 % av de utenlandske monografititlene er eid av ett BOTT-bibliotek (av ca. 2,3 million titler)
- ✓ 25-30 % overlapp mellom BOTT-ene (her ligger en potensiell rasjonaliseringsgevinst)

Bruk:

- ✓ UB-ene er store nettoyttere av fjernlån til andre bibliotek
- ✓ Lite etterspørsel av eldre samlinger – reduksjon i antall kopier er dermed forsvarlig
- ✓ Mye raskere å gi tilgang til materiale i Norge enn å låne inn fra utlandet

Anbefalingene fra prosjektet

Etablere en felles plan for sikring og tilgjengelighet til utenlandske samlinger:

- ✓ Unike titler av tidsskrift og bøker oppbevares ved det enkelte bibliotek
- ✓ Oppbevaringsansvaret for titler som eies av flere bibliotek fordeles
- ✓ Kun ett eksemplar merkes som bevaringseksemplar
- ✓ Trykt utenlandsk litteratur bevares i hovedsak til tross for digital tilgang
- ✓ Utvikle effektive interne prosesser – kortest mulig leveringstid
- ✓ Nedfelle anbefalingene i lokale samlingsplaner

Våre funn og våre anbefalinger samsvarer med internasjonal forskning og internasjonalt arbeid på området

Gevinster av prosjektet

Brukerfokus

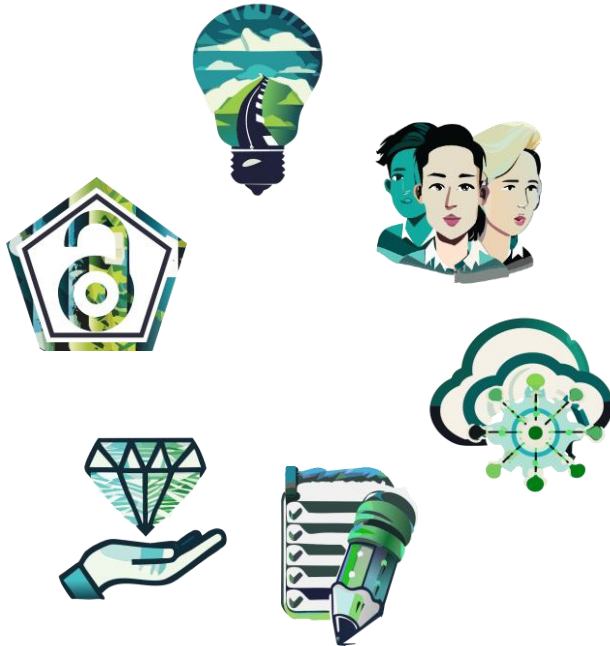
- ✓ Sikrer brukerne tilgang til en større, felles samling
- ✓ Gir brukerne varig tilgang til de utenlandske samlingene fra våre bibliotek
- ✓ Raskere leveransetid til brukerne når den utenlandske kulturarven fortsatt finnes i Norge
- ✓ Norske forskeres bidrag i utenlandske utgivelser bevares nasjonalt

Samarbeid om samlingsforvaltning

- ✓ BOTT-bibliotekene tar et økt nasjonalt ansvar for fjernlånsarbeidet
- ✓ Samarbeidet kan utvides til å gjelde andre fag- og forskningsbibliotek
- ✓ Kontakt med et internasjonalt nettverk som jobber med de samme problemstillingene
- ✓ Mulighet for å redusere magasinkostander gjennom delt arkivering
- ✓ Økt innsikt i samlingene vi forvalter
- ✓ Mer kraftfulle og kompetente miljøer når vi jobber sammen
- ✓ Stor grad av fortsatt egenråderett og autonomi i den enkelte institusjon
- ✓ Legge til rette for bruk av KI og mer automatisert samlingsforvaltning
- ✓ Utvikle fellestjenester og nye arbeidsflyter

Bærekraftaspekter

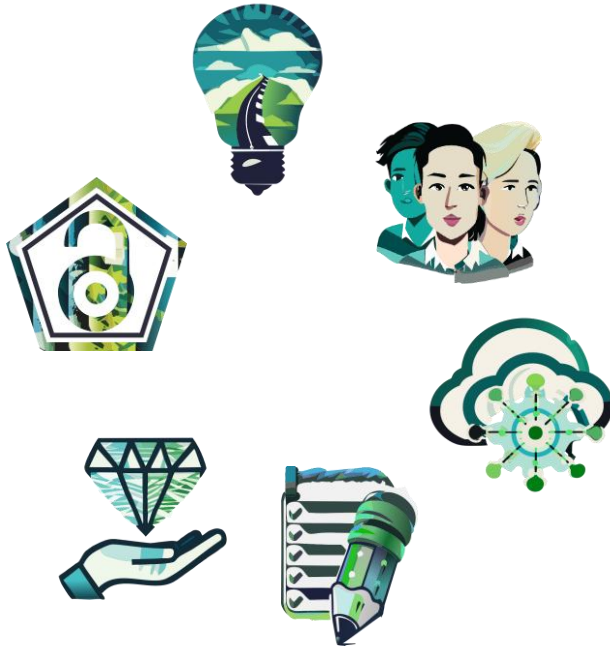
- ✓ Redusert behov for å bygge ut/ beholde/ etablere magasiner ved å utnytte eksisterende magasinkapasitet og optimalisere beholdningen totalt sett
- ✓ Vurdere alternative leveransemåter for å redusere økonomiske kostnader eller belastninger for miljøet

Prosjektets hovedkonklusjoner

- Dersom vi fortsetter som i dag, vil vi fortsatt jobbe ad hoc
- Uten klare planer for hva som skal bevares, vil vi risikere å ta tilfeldige valg uten tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag
- Ved å jobbe systematisk og kunnskapsbasert oppnår en ro og trygghet i samlingsarbeidet og sikrer intern tillit
- Dersom vi samarbeider om å oppbevare materialet, kan det enkelte bibliotek velge å redusere magasinkapasitet (og spare penger)
- Gevinstene er store og forpliktelsene moderate

Anbefalinger om veien videre

Etablere felles forum på tvers for samlingsforvaltning

- ✓ Koordinere arbeidet mellom bibliotekene
- ✓ Videreutvikle felles kriterier for arbeidet
- ✓ Iverksette det faglige arbeidet lokalt
- ✓ Sikre lokale samlingsplaner i tråd med anbefalingene

Inngå samarbeidsavtale (intensjonsavtale) mellom BOTT-ene

Starte merking av materialet i felleskatalogen

Spørsmål/kommentarer

